

A hivatalbóli eljárás és az egyes hatósági intézkedések szabályai

Dr. Pollák Kitti
egyetemi tanársegéd

Az előadás felépítése

I. A hivatalbóli eljárás

II. Egyes hatósági intézkedések szabályai

I. A hivatalbóli eljárás

Ákr. 3. § [A hivatalbóliség elve]

A hatóság a kizárólag kérelemre indítható eljárások kivételével **hivatalból eljárást indíthat, a kérelemre indult eljárást jogszabályban meghatározott feltételek fennállása esetén folytathatja.**

Hivatalból állapítja meg a tényállást, határozza meg a bizonyítás módját és terjedelmét, valamint e törvény keretei között felülvizsgálhatja a saját és a felügyelete alá tartozó hatóság döntését és eljárását.

A hivatalbóli eljárásokban az Ákr. a kérelemre indult eljárásokra vonatkozó rendelkezéseit az VII. fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A hivatalbóli eljárás részletes szabályozása

Az eljárás megindítása

A hatóság az illetékességi területén hivatalból megindítja az eljárást, ha

- a) az eljárás megindítására okot adó körülmény jut a tudomására,
- b) erre bíróság kötelezte,
- c) erre felügyeleti szerve utasította,
- d) életveszéllyel vagy súlyos kárral fenyegető helyzetről szerez tudomást, vagy
- e) ezt egyébként jogszabály előírja.

A hivatalból indított eljárás szabályait kell alkalmazni azon eljárásokra, amelyekben a hatóság az ügyfél kérelmére induló eljárást hivatalból folytatja.

A hivatalbóli eljárás az első eljárási cselekmény elvégzésének napján kezdődik, megindításáról az ismert ügyfelet a hatóság értesíti.

A hivatalbóli eljárás részletes szabályozása

Az értesítés csak akkor mellőzhető, ha:

- a) az eljárás megindítása után a hatóság nyolc napon belül dönt, vagy az eljárást megszünteti,
- b) azt honvédelmi, nemzetbiztonsági, közbiztonsági okból törvény kizárja, vagy
- c) az az eljárás sikerét megghiúsítaná.

(4) Az értesítés tartalmazza

- a) az ügy tárgyát és számát, az eljárás megindításának napját és az ügyintézési határidőt, az ügyintézési határidőbe nem számító időtartamokat, az ügyintéző nevét és hivatali elérhetőségét, és
- b) az ügyféli jogokra és kötelezettségekre vonatkozó tájékoztatást.

(5) Ha a hatósági ellenőrzés jogsértést tárt fel, és a döntés feltételei egyébként fennállnak, a hatóság az ügyben érdemben dönt, és azt a jelenlévő ügyféllel nyomban közli.

(6) Ha a döntés mérlegelést nem igényel, a hatóság a hivatalbóli eljárást automatikus döntéshozatali eljárásban is lefolytathatja.

A hivatalbóli eljárás részletes szabályozása

A hivatalbóli eljárás az első eljárási cselekmény elvégzésének napján kezdődik, megindításáról az ismert ügyfelet a hatóság értesíti.

Az értesítés csak akkor mellőzhető, ha

- a) az eljárás megindítása után a hatóság nyolc napon belül dönt, vagy az eljárást megszünteti,
- b) azt honvédelmi, nemzetbiztonsági, közbiztonsági okból törvény kizárja, vagy
- c) az az eljárás sikerét megíúsítaná.

Az értesítés tartalmazza

- a) az ügy tárgyát és számát, az eljárás megindításának napját és az ügyintézési határidőt, az ügyintézési határidőbe nem számító időtartamokat, az ügyintéző nevét és hivatali elérhetőségét, és
- b) az ügyféli jogokra és kötelezettségekre vonatkozó tájékoztatást.

A hivatalbóli eljárás részletes szabályozása

- Ha a hatósági ellenőrzés jogsértést tárt fel, és a döntés feltételei egyébként fennállnak, a hatóság az ügyben érdemben dönt, és azt a jelenlévő ügyféllel nyomban közli.
- Ha a döntés mérlegelést nem igényel, a hatóság a hivatalbóli eljárást **automatikus döntéshozatali eljárásban** is lefolytathatja.
- **A hivatalbóli eljárásokban szünetelésnek nincs helye, és a hatóság felfüggesztés esetén sem dönt érdemben az ügyfél vagy ügyfelek együttes kérelmére.** Nincs helye az **eljárás megszüntetésének**, ha az ügyfél eljárási költség előlegezési kötelezettségének nem tesz eleget.
- **A hivatalbóli eljárásokban az ügyintézési határidőbe csak az eljárás felfüggesztésének időtartama nem számít be.**
- **Ha a hatóság a hivatalbóli eljárásban az ügyintézési határidő kétszeresét túllépi, a jogsértés tényének megállapításán és a jogellenes magatartás megszüntetésére vagy a jogszerű állapot helyreállítására kötelezésen túl egyéb jogkövetkezményt nem alkalmazhat.** Ez esetben ugyanazon ügyféllel szemben, ugyanazon ténybeli és jogi alapon nem indítható új eljárás.
- Az ügyfél adatszolgáltatási kötelezettsége a hivatalbóli eljárásban

II. Az egyes hatósági intézkedések különös szabályai

- **Az ideiglenes intézkedés**
- **Biztosítási intézkedések**
- **Zár alá vétel & Lefoglalás**

Az ideiglenes intézkedés

A hatóság - tekintet nélkül a hatáskörére és az illetékességére - **hivatalból köteles megtenni azt az ideiglenes intézkedést**, amelynek hiányában a késedelem

- elháríthatatlan kárral,
- veszéllyel vagy
- a személyiségi jogok elháríthatatlan sérelmével járna.

A hatóság haladéktalanul értesíti a megtett intézkedésről az illetékes hatóságot.

A hatóság a hivatalból megtett ideiglenes intézkedéséről szóló végzését közli az ügyféllel, valamint az illetékes hatósággal, amely az ideiglenes intézkedés szükségességét felülvizsgálja, és szükség esetén intézkedik.

! Az ideiglenes intézkedés felülvizsgálatánál nem érvényesül a jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogok védelme.

A biztosítási intézkedések

Ha az eljárás tárgyát képező kötelezettség későbbi teljesítése veszélyben van, a teljesítési határidő lejártá előtt, az erre okot adó körülmény felmerülésétől számított öt napon belül a hatóság **biztosítási intézkedésként** pénzkövetelés biztosítását rendeli el, vagy a meghatározott dolgot zár alá veszi, vagy lefoglalja.

A biztosítási intézkedést a **végrehajtást foganatosító szerv** hajtja végre.

A biztosítási intézkedést vissza kell vonni, ha

- a) azt pénzfizetési kötelezettség biztosítására rendelték el, és ezt az összeget a döntést hozó hatóságnál vagy a végrehajtást foganatosító szervnél letétbe helyezték,
- b) azt meghatározott cselekmény biztosítása érdekében rendelték el, és a kötelezett kétséget kizáró módon igazolja, hogy az önkéntes teljesítéshez minden szükséges előkészületet megtett, és azt már csak a biztosítási intézkedés akadályozza, vagy
- c) elrendelésének oka egyébként megszűnt.

	Biztosítási intézkedés	Ideiglenes biztosítási intézkedés
Mikor?	Az ügyben hozott hatósági döntés után, de még a hatósági döntés végrehajtásának megkezdhetőségét megelőzően.	Az ügyben hozandó hatósági döntést megelőzően, azaz az érdemi döntés meghozatala előtt.
Mennyi időn belül?	Az okot adó körülmény felmerülésétől számított öt napon belül.	Az okot adó körülmény felmerülésétől számított három napon belül.

Zár alá vétel és lefoglalás

- Ha a tényállás másként nem tisztázható vagy az jelentős késedelemmel járna, vagy a zár alá vétel mellőzése a tényállás tisztázásának sikerét veszélyeztetné, a hatóság jogosult valamely dolog birtokának a birtokos rendelkezése alóli elvonására (=zár alá vétel).
- **Nem vehető zár alá** olyan dolog, amely a birtokosának élete, egészsége fenntartásához, illetve az életfeltételei fenntartásához egyébként nélkülözhetetlen jövedelemszerzéséhez szükséges. **Az ilyen dolgot a hatóság lefoglalja, és a birtokos őrizetében hagyja, aki azt rendeltetésszerűen használhatja.**
- A zár alá vétel érdekében a dolog birtokosát fel kell szólítani, hogy a dolgot adja át. Nem kötelezhető a dolog átadására az, aki - a megtagadási okkal összefüggésben - a tanúvallomást megtagadhatja, vagy aki a védett adat tekintetében nem kapott felmentést a titoktartás alól.
- Ha a dolog átadására köteleles személy nem adja át a dolgot, a hatóság a zár alá vételt a rendőrség közreműködésével foganatosítja, és a dolog átadására köteleles személyt eljárási bírsággal sújtja.
- A zár alá vétel foganatosítására a szemle szabályai irányadóak azzal, hogy a szemletárgy birtokosa alatt a zár alá vett dolog birtokosát kell érteni.

	Lefoglalás	Zár alá vétel
Kinek a birtokában marad?	A dolog birtoka a birtokos őrzésében marad, és azt rendeltetésszerűen használhatja, ugyanakkor rendelkezési jogát nem gyakorolhatja a dolog felett.	A dolog birtokát a hatóság elvonja a birtokostól.

- A zár alá vétel megszüntetése és a dolog kiadása
A zár alá vételt a hatóság megszünteti, ha
 - a) az elrendelésének oka megszűnt,
 - b) a hatóság az eljárást megszüntette, vagy
 - c) az ügy érdemében döntést hozott.
- A zár alá vett dolog értékesítése, megsemmisítése

A leírtak alapján tehát megállapítható, hogy

- **Az Ákr.-ben „a törvény keretei között a hivatalból való eljárás elve érvényesül**
- **Igen sok hatósági eljárás hivatalból indul**
- **Az Ákr. 103 – 105. §-ai a szűkebb értelemben vett hivatalbóliséget szabályozzák, egyértelműen elkülönítve ezt a csak kérelemre indítható eljárásoktól. Ebben az esetben tehát a közigazgatási hatóság saját elhatározásából kezdeményezi az eljárást, vagy folytatja az ügyfél által indítottat az ügyre vonatkozó konkrét jogszabályi előírás alapján**
- **Az Ákr. egyik fontos újítása, hogy a hatósági intézkedéseket egy fejezetbe összegyűjtve szabályozza.**

KÖSZÖNÖM A MEGTISZTELŐ FIGYELMÜKET!

Pollak.Kitti@uni-nke.hu

